

[Socialministeren.]

en Omtale af Betydningen af de moralske Forhold i Samfundet, som jeg jo ellers ikke, efter det ærede Medlems Mening, savnede Blik for. Jeg har saa tidt offentlig udtalt mig om Vekselvirkningen mellem de økonomiske og de moralske Kræfters Indflydelse i Samfundslivet og paa Samfundsudviklingen saavel som paa det enkelte Menneskes Udvikling og Karakterudvikling, at jeg ikke skal uddybe dette Emne nu. Jeg skal kun bede det ærede Medlem om at sætte sin formentlig i øvrigt livlige Fantasi i Bevægelse, saa vil ogsaa det ærede Medlem erkende, hvilken umaadelig samfundsordnende eller samfundsødelæggende saavel som personlig motivdannende Indflydelse netop vedkommende Samfunds økonomiske Ordning har, en Indflydelse, overfor hvilken selv nok saa mange og nok saa velmente Moralprædikener ifølge Sagens Natur vil og maa prelle af, saa vist som et vist Maal af økonomisk Velvære, et vist beskeden Omfang af dette Livs materielle Goder overhovedet er en Forudsætning for enhver Udvikling mod højere Moral, mod personlig Kultur. I øvrigt vil det ærede Medlem uden særligt Skarp-syn i mine Forslag til social Reform kunne finde ogsaa den fornødne Hensyntagen til de moralske Krav, som et ordnet Samfundsliv nu en Gang maa stille og stiller, selv om det egentlig ikke, i hvert Fald ikke efter det ærede Medlems evangelisk-lutherske Livssyn, dybest set har moralsk Ret til at stille dem.

Til det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft vil jeg endelig sige, at jeg er blevet saa begejstret over hans Tale om Journalister, Presse og Ministre, at jeg herved udsteder en Generalfuldmagt for det ærede Medlem til at ringe mig op indtil Kl. 4 om Morgen.

Landbrugsministeren (Bording): Et Par ærede Medlemmer har rettet direkte Spørgsmaal til mig, som jeg gerne vil besvare; jeg skal søge at gøre det saa kort som muligt.

Det ærede Medlem Hr. Olav Olsen bad mig om at undersøge, om der ikke var Mulighed for at skaffe bedre Adgang til de indenlandske Markeder for de Kreaturer, som man fra afspærrede Distrikter ikke kan udføre levende til Udlandet paa Grund af Mund- og Klovesyge. Dette Spørgsmaal er undersøgt og overvejet meget nøje, og jeg tror, der er gjort, hvad gøres kan, for at faa det ordnet saa til-

fredsstillende som muligt for de paagældende Landboere; men jeg tror ogsaa, at man her bevæger sig paa et Omraade, hvor man skal være meget forsigtig, og det føler jeg mig ogsaa overbevist om, at det ærede Medlem er enig med mig i.

Det ærede Medlem opfordrede mig dernæst til at udvise en vis Forsigtighed i Retning af at animere Ungdommen til Oprettelse af nye Husmandsbrug. Jeg er ikke uenig med det ærede Medlem i, at man, ikke alene nu, men til enhver Tid, skal foreholde Ungdommen de Vanskeligheder, det betyder for den at gaa ind i et saadant nyt Brug; men jeg vil gerne sige til det ærede Medlem, at jeg tror ikke, det er mere vanskeligt eller farligere for dem nu, end det er under Højkonjunkturer. Jeg tror tværtimod, at Vilkaarene for dem stiller sig gunstigere, naar de kommer ind under en Lavkonjunktur, end naar de kommer ind under en Højkonjunktur, idet Priserne, de maa betale for Bygninger, Besætning o. s. v., da er lavere, hvorved de i den kommende Tid lettere kan forvente at faa Balance i Regnskabet, naar de er kommet ind under saadanne Forhold. Selvfølgelig betyder det ikke alene en Fordel for dem, at de nu kan faa Bygninger og Besætning til billigere Priser end under Højkonjunkturer, men det er ogsaa af meget stor Betydning, at de kan faa Jorden til Lavkonjunkturrens Pris; og der er ingen Tvivl om, at hvis de virkelig kan faa Jord for Øjeblikket til Priser, som Jorden kan forrente, vil det være lettere for den Ungdom, der faar Jorden nu, end for den Ungdom, der har faaet Jord under Højkonjunkturerne.

Det ærede Medlem rettede saa det Spørgsmaal til mig, om jeg ikke vilde være med til at gennemføre større Bevægelsesfrihed for Nybyggere i Statshusmandsbrug ved Indretningen af deres Bygninger, navnlig Driftsbygningerne. Jeg kan sige til det ærede Medlem, at jeg tror, det er rigtigt, at der er en vis Frihed for dem, naturligvis indenfor visse Grænser, til at kunne disponere over, hvorledes de ønsker, at deres Bygninger skal indrettes, idet det er en Selvfølge, at de under vanskelige Forhold klarer sig bedst, naar enhver faar indrettet Bygningerne efter sine specielle Evner og Anlæg. Det ærede Medlem mener, at man ved enkelte Lejligheder er gaaet imod den berettigede Frihed for disse Nybyggere; jeg vil gerne modtage Klager desangaaende og skal lade undersøge, om der er noget at rette, idet jeg;